

Heemkundige Kring

MAGAZINE

Dr. Croquet - Walem

nummer 36 - lente 2015

Colofon

Dit magazine is een uitgave van de vzw
Heemkundige Kring Dr. Croquet Walem

vzw Heemkundige Kring Dr. Croquet
Walem

Kloosterstraat 76 | B-2800 Walem

www.heemkundewalem.be

info@heemkundewalem.be

Jaargang 10, nummer 36, lente 2015

U kunt lid worden door overschrijving
van 10 euro op rekeningnummer
BE73 7332 4260 0060. Dan krijgt u de
volgende nummers van ons tijdschrift in
uw bus.

Redactie en medewerkers van dit
nummer:

Hugo Rom, Jan Van Buggenhout,
Sabine Van Malderen, Dirk
Verreth, Kris Verreth

Inhoud

Editoriaal

1935: Adriaan Goetstouwers: de
nieuwe parochieherder

In afwachting aan de Nethe -
verhaal genoteerd rond 10/09/14

Eindjaren Sint-Cecilia

Aprilvis

80 jaar in het nieuws

Den tijd overgebracht gedurende
den oorlog - door: De Groef Pierre

Het molenhuis

Verklaring foto voorpagina

De halfvastenviering van fanfare Sint-
Cecilia zette in de vorige eeuw groot
en klein aan tot verkleed-creativiteit en
plezier maken.

Onze ereleden

Bijzondere dank aan:

J. Balzarini - J. Delwiche
Bert en Martine Bellon-Loiselle
Jan Bergé
M. Boterman - S. Bosschaerts
Karel Caelen
Christiane Carpentier
Willy Coeckelbergh
Hendrik Daems
Karel De Belder
Frans De Greve
Gerard De Groef
Pieter De Laet
H. De Ridder
Marie-José De Vos
Paula De Waerhert
Dox-Vercammen
Stefan & Catherine Duquene-Van Buggenhout
Els Gilon
E. Goyvaerts
Groep Gilon BVBA
Hellemans-Moerenhout
Clara Honsia
Pieter Janssens
André Laurens
Dokter Jo Lickens
Bob Maes
Maria Mariën
Walter Marivoet
Eddy & Annabel Merckx-Tanghe
Frank Michiels
Paul Morrens
Eugeen Nauwelaerts
Dirk Nuyts
Bart & An Ooghe-Poot
Eddy Op de Beeck
Apotheek Peeters
Henri Peeters
Peeters-Van Laer Schrijnwerkerij
Jaak & Lea Poot-Janssens
Alex Ressler
Willy Ressler
Hugo Rom
Frans Rymenams
Theo Schroeven - M. De Vos
Karel Vaes
Gerard Van Damme
Bouwwerken Dirk Van de Brul
Dierenarts Bart Van der Kuylen
Gina Vandoorne (Slagerij Gina)
Gaby Van Genechten
Stefaan Van Malderen
Van Moer-Van Hoof
E. Vansant
Ludo Verbeeck
Eric Verbiest
Pierre Verbruggen
Fons Vercammen
Gerald Wouters

Is er nog leven na '14-'14 (=1914-2014)?

Dat is de vraag die enkele kernleden van de heemkundige kring zich stelden nadat ze zo intensief gewerkt hadden aan de tentoonstelling over de eerste wereldoorlog. De vrees bestond in een zwart gat te zullen vallen. Welnu, beste lezer, dat is niet gebeurd.

Integendeel, het stopt niet bij deze tentoonstelling. Zo is het, ongetwijfeld omwille van de belangstelling rond de Grote Oorlog, tot Natuurpunt, eigenaar en beheerder van het fort, doorgedrongen dat het fort meer is dan mossen en vleermuizen die je beter met rust laat. Dit fort heeft een historisch belang waar bezoekers op af komen en dat moet te verzoenen zijn met natuurbehoud. Ze organiseren nu een cursus 'Verkenner van het Fort van Walem', met de bedoeling geïnteresseerden een all-round-opleiding (rond natuur, vestingbouw en geschiedenis) aan te bieden zodat ze later op een deskundige wijze bezoekers zouden kunnen rondleiden. Het ziet er dus naar uit - al is dat allemaal nog niet uitgewerkt - dat het fort gemakkelijker toegankelijk zal worden voor groepen, onder toezicht van een gids weliswaar. Dit zou dan ook inhouden dat de wildgroei van de natuur enigszins zal moeten getemperd worden - anders is er geen doorkomen aan met bezoekers - en dat mogelijk het monument (dat stilletjesaan bouwvallig dreigt te worden) een restauratiebeurt zou krijgen. Enkele 'Croquetters' hebben zich alvast ingeschreven voor de cursus! En onze tentoonstelling staat nog altijd opgesteld in het fort en hopelijk kan dat zo blijven, zodat toekomstige bezoekers er ook kunnen van genieten. Een eerste gelegenheid doet zich al voor met Open Monumentendag 2015 op 13 september, waaraan we weer deelnemen.

Anderzijds zendt Walem niet alleen zijn zonen (en dochters) maar ook zijn foto's uit. De 'kruisweg van angst en dood', die in de kerk te zien was, werd ook al tentoongesteld in de kerk van Zoersel op tweede kerstdag.

En in april is een deel van onze foto's, de kruisweg en de film over de belegering van het Walems fort in Mortselsel te zien. Uitgangspunt daar was een concert rond het thema 'oorlog'. Dan kwam het idee daar een kleine tentoonstelling aan te koppelen in de kerk.

Uiteindelijk is het een evenement geworden gespreid over 3 dagen met als titel **'Op de vlucht voor de groote oorlog'**. De tentoonstelling volgt de vluchtelingen van Mechelen, via Walem, Kontich, Hove en Mortselsel tot Antwerpen en soms verder tot in Nederland. Dit werd mogelijk gemaakt dank zij de medewerking van de verschillende lokale heemkundige kringen. Naast foto's zullen er heel wat gebruiksvoorwerpen, kledingstukken e.d. uit de oorlogsjaren te zien zijn. U bent allemaal van harte welkom in de **St.-Benedictuskerk Mortselsel op zaterdag 18 april van 10.00 tot 17.00 uur** en op **zondag 19 april van 12.30 uur tot 17.00 uur**. De toegang is gratis. Op maandag komen de schoolkinderen een bezoek brengen.

Ook in dit tijdschrift kunnen en willen we niet helemaal zwijgen over de eerste wereldoorlog. We hebben nog heel wat notities gevonden van soldaten, die we u niet willen onthouden.

Verder vindt u in dit tijdschrift de laatste bijdrage over Sint-Cecilia geschreven door Jan Van Buggenhout. In zijn conclusie leest u waarom Jan, waarvan we ruim een jaar geleden afscheid moesten nemen, zo gefascineerd is geraakt door de Walemse fanfares.

Veel leesgenot!

1935: Adriaan Goetstouwers: de nieuwe parochieherder

80 jaar geleden werd Adriaan Goetstouwers de nieuwe pastoor van Walem. Adriaan was geboren te Zundert (Nederland) op 11 september 1890 en zou overlijden te Gooreind (Wuustwezel) op 25 mei 1969.

Hij verhuisde in 1935 van Willebroek, waar hij

onderpastoor was, naar Walem, waar hij pastoor Van de Sande verving. Hij zou hier ruim 20 jaar pastoor blijven, tot in 1958.

Op 22/09/1935 werd hij feestelijk ingebaald te Walem. De Gazet van Mechelen berichtte hier uitgebreid over.

De nieuwe pastoor van Waelhem

21 en 22 september 1935

Om maar in een slag kennis te maken met den nieuwe herder van het naburige Waelhem, zullen we maar beginnen met te zeggen dat hij geboren is in Groot-Zundert in Holland, en wel op 11 september 1890, dat hij priester is gewijd den 31 mei 1922, toen naar Willebroek is gekomen, tot we hem heden als pastoor begroeten aan de poorten van Mechelen.

Priester Goetstouwers is een werker, een knap priester en een man met veel initiatief, zeggen en getuigen van hem diegenen die hem van dichtbij hebben aan het werk gezien, en ook zijn

werk zeer nauwkeurig hebben gevolgd. Hij spreekt dus, zoals het volk zegt, van ondervinding, waar-
op we even maar kunnen laten volgen: 'De ondervinding is de beste leermeester'.

De nieuwe Waelhemsche herder komt dus uit Willebroek waar hij zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt als zieleherder, zeker, maar ook in zeer grote mate als sociale werker, als vriend der minderen. Toen hij in het ijverige Willebroek aanlandde, waren de grondvesten eener sociale actie en stevige vorming der Christene werkliedenorganisatie gelegd, doch hij heeft alles breed uitgewerkt en opgebouwd, steeds voortgebracht door zijn brede kijk over al de dingen en het grondig begrijpen van al die noden die ons volk, in deze geweldige crisistijd, meer dan ooit aangrijpen.

Priester Goetstouwers werkte immer, en gelukte er alzoo in te Willebroek een model-secretariaat voor de werkliedenorganisatie tot stand te brengen, en van daar eens, als beloning van zijn zwoegen, het 1.000ste lid te mogen inschrijven. Ook als vurige priester kunnen we best den nieuwen zielenherder van Waelhem op het voorplan brengen, en zulks, nogmaals, na beoordeling en volgens zijn daden elders.

Aan de kerk worden de sleutels ervan aangeboden aan de nieuwe pastoor.

Bij een kort, maar doorslaand woord voegt hij een troostend en opbeurend optreden daar waar troost is te brengen, smarten te lenigen, en dat is zelfs zoo waar en opvallend dat andersdenkenden of niet-geloovigen zulks van hem zullen getuigen. Doch hier sluiten we ons iets wat voorbarig relaas voor de menschen van Waelhem, die vol afwachting wellicht hun nieuwe pastoor tegemoet willen zien. Dat zal, doch we schrikken er niet van in onze vooruitzettingen ooit te zullen tegengesproken worden, en met die gedachte wenschen we Z.E.H. Goetstouwers veel geluk en rijken oogst op zijn nieuw werkterrein.

Feestprogramma van Zondag 22 september 1935

Orde van de feeststoet, vertrekkende te 2.30 ure.

1ste deel:

- 1) Gendarme te paard.
- 2) De schoolkinderen, wagen met schoolschip.
- 3) Oud-soldatenbond met vaandel.
- 4) Wagen met tuinbouw, oud Waelhem, bakkersstiel.
- 5) Fanfare St.-Cecilia met wagen.
- 6) Groep maagden te paard, voorstellende: godsdienst, eendracht, landbouw, nijverheid, beschaving, rechtvaardigheid, toonkunst.
- 7) Wagens K.F.C. Mechelen-supporters en de duivenmaatschappij 'De Snelvliegers' huldigen de nieuwe herder.
- 8) Meisjesschool Eucharistische kruistocht.
- 9) V.O.S. met wagen.
- 10) Jeanne d'Arc.
- 11) Boerinnenjeugd met wagen: O.-L.-Vrouw Beschermster van den B.J.B.
- 12) De vlucht naar Egypte.

2de deel:

- 1) Maagden, voorstellende: De Heiligmakende, Genade, Rachel, Rebecca, Ruth, Esther, Anna, Samuel, Maria-Magdalena en Veronica.
- 2) Kajotsters met wagen: Christus Koning.
- 3) Lam Gods.
- 4) Het Chr. Werknemersverbond met wagen: 'Laat de kleinen tot mij komen'.
- 5) N.S.B.
- 6) Kon. fanfare 'Concordia'.
- 7) Praalwagen O.-L.-Vrouw van Bijstand, patrones der parochie.
- 8) Groep maagden te paard, voorstellende: geloof, hoop en liefde.
- 9) De sleutel-draagster der kerk.
- 10) Eerewacht te paard.
- 11) Z.E.H. Deken met den nieuwen herder en getuigen.
- 12) Kerkfabriek en gemeentebestuur.

Feestcommissie:

Eerevoorzitter E.H. Slagmolen, voorzitter Fr. Serneels, ondervoorzitter L. Tordoir, schrijver Carpentier J., Crauwels J., De Belder J. en L., Feremans E., mevr. Huismans-Van Bellingen, Van Beersel P., Vinckx C. en Voet H., leden. Namens het gemeentebestuur: baron J. Coppens: burgemeester; B. Mannaerts: gemeentesecretaris.

Verleden zondag werd Z.E.H. Goetstouwers als pastoor van Waelhem plechtig aangesteld. Van in de vroege morgen was men druk in de weer om het dorp te versieren. Want het moet gezegd, de nieuwe pastoor heeft reeds op voorhand het hart zijner parochianen veroverd. Als we te Waelhem aankomen, pakken zware wolken uit het westen samen, als er maar geen regen komt.

Aan het fort, waar een spandoek luide welkom roept, wordt de nieuwe herder door burgemeester Baron Coppens d'Eeckenbrugge in naam der gemeente op hartelijke wijze begroet. Z.E.H. Goetstouwers dankt ontroerd. Hierop zet de stoet zich in beweging, een brok typische folklore uit het Kempenland en een deel geschiedenis, ook figuren en beelden uit het oude en nieuwe testament.

Stoet t.g.v. de plechtige inhaling van Pastoor Goetstouwers:

Boven links: schoolschip - boven rechts: wagen 'Oud Waelhem' - midden links: 'De vlucht naar Egypte' - midden rechts: Kajotsters met wagen 'Christus Koning' - onder links: wagen 'Laat de kleinen tot mij komen' - onder rechts: sleutel-draagster van de kerk

Op het karretje 'bakkersstiel' staat langs de ene kant te lezen: "Wij wenschen u veel heil en zegen. Veel zonneshijn en geenen regen." en langs de andere kant: "Wij kleintjes, wit bestoven, komen recht van onzen oven, om lijk alle groote menschen Mr. Pastoor welkom te wenschen." In het karretje zitten Savine Carpentier, Jef Schelkens, Frans Schroeven, Maria Schelkens en Cesar Tournaye. Links achter het karretje staan Cesar Gooskens en Jan Carpentier (met witte pet, vader van Savine). De man met hoed is Rik De Belder. Verder naar rechts staan Juul Teughels, ? Hendrickx, Melchior Reusens, de schoonbroer van Georges Claes, Jan de Keirsmacker, Jan Carpentier (Jan Pijp), Albert en Achiel Vloebergh, Georges Alenaeters, Charel Vloebergh en Robert Van Looek.

Ook een sterk contingent van Willebroek, onder geleide van provincieraadsleden Moeremans en Verschaeren, is opgekomen.

Aan de kerk worden de sleutels van het bedehuis aangeboden. E.H. Van Slagmolen, onderpastoor, verwelkomt zijn nieuwe pastoor.

Namens het kerkfabriek spreekt den voorzitter heer Van Beersel.

Mej. Rachel Schelkens, omringd door haar vriendinnetjes: Regina Van Moer, Maria Van Grootven, Elvira Van Santfoort en Josephina Feremans, overhandigt de sleutel der kerk aan den nieuwen herder; daarna heeft de plechtige aanstelling plaats. Zij wordt gedaan door Z.E.H. Kan. Cleeremans; getuigen treden op: Z.E.H. Janssens, pastoor te St.-Katelijne-Waver en Z.E.H. Goetstouwers te Axel, broeder van de nieuwe herder.

In de gildenzaal heeft de feestzitting plaats en tegelijkertijd wordt er een gezellig samenzijn van gemaakt, want aan de aanwezigen worden broodjes en wijn aangeboden. Z.E.H. Kan. Cleeremans, pastoor-deken van Mechelen, zegt de pastoor welkom in de dekenij.

Burgemeester Coppens d'Eeckenbrugge acht zich gelukkig dat een priester als Z.E.H. Goetstouwers als pastoor is benoemd.

Heer Verschaeren, provinciaal raadslid, namens het C. Werknemersverbond, zegt dat deze benoeming bij hem een gevoel van vreugde doch ook van weemoed geeft.

E.H. De Roover, onderpastoor te Willebroek, dankt voor wat de nieuwe pastoor voor de jeugd en voor hem zelf is geweest.

Z.E.H. Goetstouwers dankt en hij rekent op de mensen van Waelhem voor hun gebed en hun steun opdat hij zou mogen wezen een wegwijzer voor de Heer.

In afwachting aan de Nethe

Verhaal genoteerd rond 10 september 1914

Op den weg Antwerpen-Mechelen !

Hier staan we op den Vosberg. Aan onze voeten ligt het dal der Nethe, met vlak voor ons het dorpje Waalhem. Ginds over de kerk buldert het fort. Op den achtergrond rijst de geweldige Romboutstoren van Mechelen, naast de andere spitsen, boven daken op. Links aanschouwen we Duffel, rechts Rumpst en de schouwen der steenbakkerijen. Auto's snellen den berg af, andere bestijgen hem in snelle vaart toch. Van alles wordt er vervoerd, maar de droevigste last zijn de gewonden. Van de slagvelden haalt men ze, uit Mechelen ook, en vervoert ze naar 't klooster tegenover de kerk van Kontich, waar de Roode Kruisvlag uithangt, en vooral naar Antwerpen.

Soms dreunt er een rij van zestig, zeventig auto's achter elkaar en zoo gaat het ook op andere wegen, die als stralen uit een wijden cirkelring naar 't harte der vesting voeren. Ik spreek soldaten. Eén toont mij zijn zakboekje. En ik lees wat hij deze morgen opschreef:

Het is 4 uur in de morgen. Ik heb goed geslapen in de loopgraven. Het begint te lichten. 't Is nog doodstil. Mijn makkers slapen nog. Naast mij ligt een man vreeselijk te halen op de borst. Die borst is krank... Ik kon't niet langer hooren. Arme man..., hij is echtgenoot en vader.

En nu 's avonds sta ik op wacht met mijn trouwe makker, mijn geweer! Laat ze maar komen!

Er zijn vandaag veel vluchtelingen van Mechelen gekomen. Zij deden verhalen, waarbij menige vuist werd gebald...

▼ *Wat zal de nacht geven? Ik ga door 't duister naar de hoeve waar ik verblijf. Ja, wat zal de nacht brengen?*

8 ▲ *Toen ik op de hoeve kwam, was de deur buiten gewoonte gesloten. Ik klopte en werd binnengelaten. "Geen belet", vroeg ik. "Nee, maar wij zijn aan't lezen" (bidden). En de boerin ging voort. Zij, haar man en de kinderen lagen geknield op den vloer. Ze lazen een omstandigheidsgebed voor den oorlog. "Het zijn benauwelijke tijden", zei de boer. "Wij bidden vurig. Velen lachten ermee, maar we doen het toch". Ik kon met vreugde toestemmen dat ik dat ook deed. De boer en boerin zijn besluiteloos. Ze zouden naar Holland willen vluchten. Hij verlaat ongaarne zijn hoeve, zijn vee; hij heeft er toen jaar voor gezwogen. En nu alles achterlaten! Verkoopen, 't gaat niet. De kopers bieden geen geld. Ze zullen afwachten.*

Het is goed, dat we van tijd tot tijd ook een kijkje kunnen slaan in 't hart van een soldaat.

Waalhem ligt daar nog vreedzaam, vol soldaten en militaire drukte natuurlijk.

Aan de Nethe waakt genie. De brug is versterkt. Maar tussen Waalhem en het front liggen nog Mechelen en vooral het fort. Hoe spoedig kan echter alles veranderen!

Het dorpje Waarloos heeft zijn kerkspits verloren. Men heeft ze doen springen, om den Duitscher een richtpunt te ontnemen. Rondom arbeiders en boeren nog op den akker.

Telkens rijst de vraag: "Hoe lang nog".

In dien twijfel verkeert men daarover te Duffel, waar een voet- en spoorwegbrug over de Nethe liggen en de belangrijke weg Mechelen-Lier. Daar zag men den menschenstroom van Mechelen heen en weer vloten, maar ook terugtrekkende soldaten.

Bij het zinken van de dag zag ik te Duffel het overschot van een compagnie jagers weerkeren. De dappere hulp-onderluitenant, die ze aanvoerde, verslagen nog, de tanden opeen geklemd, maar zichzelf geheel meester, vertelde me:

Ik heb helaas een groot deel van mijn effectief verloren. Niet ver van Eppegem bezetten wij denzelfden oever als de vijand. Toen wij bevel kregen tot den terugtocht, werd de enige voetbrug die wij konden gebruiken door een machinegeweer bestookt, dat mijn eerste mannen, die de overtocht wilden wagen, heeft neergemaaid.

We waren dus gedwongen langs den met gras en riet bezetten oever der Zenne te stappen. Wij gingen in kolon vooruit, ons vasthoudend aan het gras, om niet in het woelige water te glijden. Het hoofd van onze rij slaagde er in zich recht te houden, maar onder al die stappen begon de doorweekte aarde te bezwijken. Het gras weerstond niet langer aan al die zwaar hellende lichamen en bij geheele trossen rolden mijn ongelukkige soldaten in de rivier, waar ze omkwamen. Kon ik hen helpen? De trekweg langs de Zenne stond onder 't vuur der mitrailleurs. De arme kerels! Ik hilde van onmacht!

Daar aan de Nethe waren de nachten toch geheimzinnig. Zoo vertelt luitenant Gernaert, die de wacht aan de spoorwegbrug had, dat hij zekeren avond een briefje kreeg:

Bijzonder opletten deze nacht! Twaalf auto's worden gemeld, met vijandelijke officieren bezet, die een uniform dragen, welk op die van onze artillerieofficieren gelijk; de inzittenden van de vier eerste auto's hebben een rooden armband - was getekend Kapitein-commandant van het detachement. 't Was negen uur. Ik had een twintigtal mannen der genie en evenveel karabiniers onder mijn bevel. Patronen werden uitgedeeld en onder de grootste stilte naderden we de toegang

der spoorbrug. De hooge helling van den ijzerweg was met dichte acacia's beplant, waarachter de vijand dekking kon zoeken.

Wij hakten die beesters vlug om, en mijn mannen namen de posten in die ik hun aanwees, met streng verbod te vuren zonder ik het gelastte.

Een uur hadden we zitten wachten, toen we in rij, met de meeste voorzorgen, een aantal schimmen zagen naderen, die we tenslotte als artilleurs herkenden. De harten bonsden en met zachte stem herhaalde ik mijn verbod zonder bevel te schieten. De mannen fluisterden het elkaar toe.

In die indrukwekkende stilte, hoorden we al duidelijk het geruisch van gras.

Nog zachter gebood ik: "Legt aan, nog niet schieten!"

Van dertig passen riep ik: "Wie daar?"

"Artilleurs van 't fortje van Duffel", werd er geantwoord.

"Handen omhoog!", hernam ik, terwijl eenige mijner mannen met uitgestoken bajonet vooruit sprongen.

En nu bleek het, dat de commandant van het fortje dezelfde boodschap had gekregen als ik en ons tien zijner mannen zond, om ons een handje te helpen.

Als wij het hoofd niet koel gehouden hadden, zou er van het hulp-detachement geen man overgebleven zijn!

Van de geheimzinnige auto's bespeurde men echter niets. Och, zoo dikwijls kwamen er zonderlinge berichten. En 't is gebeurd dat men in den nacht of de mist onder zenuwachtige oorlogsspanning op eigen troepen schoot.

Te Duffel zag men ook de eerste Duitsche gevangenen, die beweerden reeds op 't Russisch front gestreden te hebben, maar in acht dagen tijd naar 't Westen waren gestuurd. Tegenover de kerk van Duffel was een hospitaal, waar reeds veel gewonde soldaten en officieren de beste zorgen ontvingen. Daar ook verbleven 600 zinneloozen, wier lotgevallen wij te gelegener tijd zullen beschrijven.

Aan de forten werd gejaagd gearbeid. Drommen werklie-den begaven er zich elken morgen met schoppen en spaden heen. In de dorpen ook was de burgerwacht opgeroepen, die binnen de vestingsgordel zwaarderden dienst had te ver-vullen dan elders in't land.

Hier en daar trok van dien uitersten rand een gezin weg, maar de meeste menschen bleven nog vol vertrouwen thuis, meenend dat de vijand uit België verjaagd zou worden, tot welk optimisme het nieuws der Marne niet weinig bijdroeg. Zoo wachtte men daar aan de gewichtige rivier de gebeur-tenissen af.

Het beleg van Antwerpen was nog niet aangevangen; maar de groote gebeurtenis naderde nu snel en de genie was gereed om bij het eerste bevel de groote brug op te blazen.

De opgeblazen spoorwegbrug van de goederenlijn Mechelen-Antwerpen Zuid nabij Rozendaal en hoe ze achteraf werd hersteld

Chronologisch overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het begin van de eerste wereldoorlog:

28 juni:	Moord te Sarajevo op aartshertog Frans Ferdinand en zijn vrouw
1 augustus:	Oorlogsverklaring van Duitsland aan Rusland
3 augustus:	Oorlogsverklaring van Duitsland aan Frankrijk
4 augustus:	Oorlogsverklaring van Duitsland aan België Engeland verklaart de oorlog aan Duitsland
3-17 augustus:	Slag en beleg van Luik
8-10 augustus:	Verovering en verlies van Mulhausen
14-19 augustus:	Slag bij Durbach, Dinant, Aarschot, bezetting Brussel
30 augustus:	Beleg van Namen
21-23 augustus:	Slag bij Charleroi Terugtrekking der geallieerden
26 aug.-8 september:	Beleg van Maubeuge
29 augustus:	Strijd aan de Somme
4-12 september:	Slag bij Nancy en de Somme
28 sept.-26 oktober:	Beleg en val van Antwerpen

Eindjaren Sint-Cecilia

We pikken het verhaal van Sint-Cecilia terug op in 1974. Jan Claes was dan voorzitter. Georges Van Loock, de dirigent, vierde zijn 25-jarig jubileum als muzikleider. Chris Merckx was tamboer-majoor.

In 1977 was de fusie van gemeenten een feit. Van zaal Terpsichore ging de fanfare dan naar het oud gemeentehuis, waar zeven muzikanten zouden gelauwerd worden. In een aanmoedigende toespraak bracht de Mechelse schepen hulde aan de jubilerende muzikanten die reeds een halve eeuw en soms meer de volksmuziek hooghielden: “De muziek verzacht niet alleen de zeden maar bevordert ook op prettige wijze het gemeenschapsleven in de gemeente”. Volgens de schepen had de Walemse fanfare een voornaam niveau van muzikaliteit bereikt en telde ze heel wat muziekvirtuosen. Jubilarissen waren Rik De Belder, Albert Janssens, Jozef Henderickx, Georges en Louis Nauwelaers, Achiel Vloebergh en dirigent Georges Van Loock.

1980 - Diamanten jubileumviering

In 1980 werd onder grote belangstelling het 60-jarig bestaan van de fanfare feestelijk gevierd. De viering had plaats tijdens het Pinksterweekend met een tweedaags muziekconcert op de speelplaats van de - dan al gemengde - ‘jongensschool’, waar een grote feesttent opgericht was, rijkelijk voorzien van spijs en drank. Tien muziekmaatschappijen uit de omgeving kwamen naar Walem afgezakt om dit jubileum mee te vieren en een wandeltocht te maken door het dorp.

In de persartikels hierover werd benadrukt dat “de jubilerende vereniging ver buiten de Mechelse fusiegemeente een begrip is geworden, niet alleen om de muzikale ijver die aan de dag wordt gelegd maar ook om de muziekkunst die zij ten beste geeft. Dit heeft men alleszins te danken aan muziekchef Georges Van Loock, die de fanfare uit een dieptepunt wist te halen en naar de top te voeren. Vierden de Walemse Cecilianen ‘diamant’ met muziekconcerten, majoretten en een dansavond, dan zijn de jubilerende fanfaremensen er ook mee begonnen hun 10 jaar oude trommelkorps om te vormen tot een majorettegroep, een betekenisvolle evolutie die behoedzaam moet begeleid worden”. Voorzitter was dan nog steeds Jan Claes, ondervoorzitter Jan Carpentier en secretaris Frans Van Dessel.

Rechts naast veldwachter Dox zien we Jan Carpentier, en naast hem Jan Claes. Uiterst rechts zien we Frans Van Dessel.

Jaarlijkse muziekavonden

Op de voorgrond de gebroeders Van der Mercken: Roland en Francis

De fanfare was daarmee begonnen in 1957. Ter gelegenheid van de **20ste editie** gaf voorzitter Jan Claes de essentie van die avonden als volgt weer: “Elke muziekavond is een gelegenheid om de fanfaregeest te versterken. Die avonden groeien altijd uit tot monumenten van muzikaliteit. De Walemse Cecilianen behoren tot de vooraanstaande muziekmaatschappijen van onze gewesten”. De inhoud ging die avond van klassiek over operette tot modern. Met het ‘Concerto voor trompet’ van Haydn gaf Francis van der Mercken een demonstratie van zijn geweldige mogelijkheden, samen met Roland Van der

Mercken en Frans Van Gijssel, saxofonist.

In **1981**, in zaal Terpsichore, pakte de Koninklijke Fanfare Sint-Cecilia uit met haar **25ste jubileum-muziekavond**. Het keurig uitgedoste majoretten- en trommelkorps gaf vijf shownummers ten beste. Topnummer was - alweer - ‘Concerto for trumpet’ door solist Francis Van der Mercken.

Jan Carpentier was dan 25 jaar bestuurslid; Luc Guldentops, Francois Gijssels en Frans Segers waren 35 jaar muzikant; Robert Van Loock, Gustaaf Henderickx en Jan De Decker waren meer dan 45 jaar muzikant en Georges Nauwelaers zelfs meer dan 50 jaar. Dit werd enkel overtroffen door Henri (Rik) De Belder, 60 jaar muzikant. Georges Van Loock was dan 35 jaar dirigent.

Tijdens de **26ste muziekavond** was de majorettenshow voor een 30-tal minuten de blikvanger: het werd een soort lichtshow, met verlichte majorettenstokken.

De laatste aantekening teruggevonden over Sint-Cecilia gaat over hun **28ste muziekavond**. Voorzitter was dan De Belder. We lezen in een artikel over deze muziekavond: “De jaarlijkse muzikale manifestatie vormt zowat de topper van het cultureel ontspanningsleven. De fanfare is een van de beste muziekkorpsen van de Mechelse regio. Het optreden van drumband en majoretten is een streling voor oog en oor; het was van een bekoorlijke schoonheid. De investering in het majorettenkorps, gestart onder impuls van Rik De Belder, geeft meer muzikale ambiance en de jongeren ontdekken zo gemakkelijker de fanfare. Het solo voor drie trompetten, gebracht door solisten Francis Van der Mercken, Wim van Dessel en Leo Slaets, leverde briljante muziekkunst”.

Hubert Merckx, de voorlaatste voorzitter van Sint-Cecilia, tijdens een sinterklaasfeest

Eén van de laatste foto's gevonden over de fanfare: inhuldiging van hun nieuw vaandel in 1989 in Zaal Terpsichore. Voorzitster is dan Marie-José Klos. Niet lang daarna werd de fanfare ontbonden.

BESLUIT

Uit de summiere opsomming van de verwezenlijkingen van de fanfare Sint-Cecilia in haar tachtigjarig bestaan blijkt dat deze vereniging een opmerkelijke bijdrage heeft geleverd tot het sociale en vooral culturele leven van de Walemse gemeenschap. Dit is slechts mogelijk geweest door de bijzondere en onbaatzuchtige inzet van vele Walemaars. Ze zouden allen een vermelding verdienen in deze bijdrage maar dat zou de vele stille werkers tekort doen. Zij hebben samen een monument opgericht dat een bijzondere plaats heeft veroverd in de historie van onze gemeente.

De herinnering aan al deze medewerkers levend houden was het belangrijkste motief van deze bijdrage over de FANFARE SINT-CECILIA WALEM.

De Cecilianen waren overal terug te vinden in het sociale leven van Walem: bij de inhuldiging van een pastoor - zie artikel pastoor Goetstouwers, een orkestje vormend tijdens een carnavalsviering, of op de fiets op de velodroom, en de vrouwen lieten zich zeker niet onbetuigd - op de foto poserend bij de oude standaard.

Hoogtepunten van de laatste decennia van Sint-Cecilia

- 1950 Oprichting van een vrouwenafdeling onder leiding van Yvonne Van Utterbeeck, echtg. Robert van Loock, en Lisa Elseviers, die hun bijdrage zullen leveren om de vrouwelijke accenten te leggen bij de organisatie van vieringen en feesten
- 1956 Westmeerbeek Fedecam 4de afdeling eerste prijs
- 1957 Itegem Fedecam 3de afdeling eerste prijs
- 1957 Start van de muziekavonden
- 1957 Begin deelname aan de provinciale muziekwedstrijden
- 1958 Heist-op-den-Berg Fedecam 2de afdeling eerste prijs
- 1959 Grobbendonk Fedecam 1ste afdeling eerste prijs
- 1960 Provinciaal muziektoernooi Lint 3de afdeling eerste prijs
- 1961 Provinciaal muziektoernooi Walem 2de afdeling eerste prijs
- 1962 Muziekfestival
- 1964 Oprichting van een muziekschool door Elie Moerenhout
- 1966 Oprichting Dino's
- 1967 Provinciaal muziektoernooi Wiekevorst 1ste afdeling eerste prijs
- 1967 Deelname aan het provinciaal toernooi 80 % 1ste afdeling bij uitmuntendheid
- 1968 Provinciaal muziektoernooi Bornem ere-afdeling eerste prijs
- 1969 Interprovinciale muziekwedstrijden Willebroek eerste prijs met onderscheiding
- 1970 Gouden jubileum
- 1971 Optreden samen met Concordia ten voordele van de jongensschool
- 1972 Deelname Meerhout 2de maal in ere-afdeling
- 1977 20ste (jubileum) muziekavond
- 1980 60-jarig bestaan
- 1981 25ste muziekavond
- 1981 Verdienstelijke leden gehuldigd

Aprilvis

Een 1 aprilgrap (ook wel aprilgrap of aprilvis genoemd) is een traditie waarbij mensen elkaar op 1 april voor de gek proberen te houden.

In Frankrijk spreekt men van poisson d'avril. In Engelse landen wordt de dag April Fool's Day genoemd, en

de Russen hebben het over День Апра (Den Doeraka, dag van de dommerik). In sommige Vlaamse streken spreekt men over verzenderke(n)sdag, de dag waarop je iedereen tracht ergens heen te zenden om ze beet te nemen.

OORSPRONG

Sommige bronnen zeggen dat de bijzondere betekenis van 1 april ontstaan is bij de Franse wijziging naar de gregoriaanse kalender, zoals opgedragen door Paus Gregorius XIII in 1582. Voor die tijd werd Nieuwjaar gevierd van 25 maart tot 1 april. Met de verandering van het kalendersysteem werd Nieuwjaar verplaatst naar 1 januari. Mensen die dit vergaten of die het nieuwe kalendersysteem weigerden te aanvaarden, kregen uitnodigingen voor niet-gehouden feestjes, grappige presentjes en zovoort.

Dat bovenstaand verhaal klopt, is onwaarschijnlijk: de 1 aprilgrap wordt voor het eerst vermeld in een Franse bron in 1508, dus voor die tijd. De eerste vermelding in een Nederlandstalige bron dateert van ca. 1560 te Brugge, in een gedicht van de rederijker Eduard de Dene. Het is een parodie op '1 april' waarin een knecht het plan van zijn heer om hem te verzenden doorziet. De geschiedenis gaat dus tenminste terug tot het begin van de zestiende eeuw. De wijde verspreiding van het verschijnsel wijst echter op een hogere ouderdom.

1 april is volgens een andere theorie ontstaan uit een vroeger middeleeuws festival: Het Feest van de Zotten. La Fête des Fous was vooral in Frankrijk van de 5de tot de 16de eeuw erg populair. Het werd gevierd omstreeks 1 januari door het kiezen van een valse paus of bisschop en ging gepaard met allerlei rituelen en festiviteiten waarbij de geestelijkheid werd geparodieerd. Aan de basis hiervan lagen dan weer naar alle waarschijnlijkheid vroegere heidense saturnalia.

Er zijn verklaringen gezocht in het wisselvallige aprilweer en parallellen gezien in de Germaanse mythologie (Loki) of in de bijbelse geschiedenis. In verschillende landen zijn ook wel nationale gebeurtenissen aangevoerd als begin van de traditie. Deze verklaringen, die waarschijnlijk ooit zelf als aprilgrap zijn verzonden, leiden soms tot op de dag van vandaag een hardnekkig leven. Zo denkt men in Nederland nog vaak dat de grappenmakerij begonnen is met de inname van Den Briel door de watergeuzen op 1 april 1572, zoals blijkt uit een bekend gezegde: "Op 1 april verloor Alva zijn bril". Het feit dat ook buiten Nederland 1 aprilgrappen worden gemaakt, wordt daarbij over het hoofd gezien. Niet zo bekend, maar best grappig is de verklaring van de Napolitaanse volksdichter, Salvatore di Giacomo, over de oorsprong van de 'pesce d'aprile', de aprilvis. Een zekere graaf Monterey, die

begin 1631 in Napels kwam wonen, hield veel van een bepaalde vissoort, de mamolo, die echter tot half maart werd gevangen. Op 1 april had hij gasten en hij wou hen zijn lievelingsgerecht voorschotelen. De kok wist dat dat onmogelijk was, maar hij bleef niet bij de pakken zitten en maakte van fijn deeg een mamolo die hij beschilderde in de kleuren van de vis. De graaf vond de grap geslaagd en prees zijn kok om zijn lekkere 'aprilvis'.

80 jaar in het nieuws

1935: In Griekenland breekt er een opstand uit.

In Duitsland worden alle niet arische schrijvers geweerd uit de schrijversbond en wordt ook de dienstplicht ingevoerd, dit in strijd met het verdrag van Versailles.

Italië valt Ethiopië aan.

En dichterbij: in Brussel vindt de wereldtentoonstelling

plaats en de Belgische prinses Astrid komt om bij een auto-ongeluk. De Belg Romain Maes wint de Ronde van Frankrijk en de Belgische frank devalueert tot 72% van zijn vroegere waarde.

En nog dichterbij in Walem... lees u zelf maar.

Dinsdag 15 oktober

Velodief

Zondag was het kermis te Waelhem. Rond 5 ure in den namiddag bevond zich de genaamde Henri De Belder, van Waelhem, in de herberg van Louis Van Loock. De Belder had er zijn splinternieuwe velo in de gang geplaatst. Een ongemeen stoute velodief durfde het aan, in de drukbezochte herberg, er met het rijwiel van De Belder van onder te trappen. Gelukkig was dit met een halve wip gezien geweest en werd de velodief met een auto nagezet, die in de richting van Waarloos was gereden.

Op den Vosberg werd hij ingehaald en medegebracht naar Waelhem, waar hij aan de veldwachter Aerts werd overgeleverd, die hem op zijn beurt naar de rijkswacht van Mechelen overbracht. Het is de genaamde Jos Van den Abeele, 25 jaar, die sinds september laatstleden uit de strafcolonie van Rek-heim wist te ontvluchten en voor alle opsporingen onvindbaar bleef.

Dinsdag 15 oktober

Velokoers

Ter gelegenheid der kermis was er zondag laatstleden alhier eene velokoers ontworpen, voorbehouden aan de Waelhemnaren. Af te leggen weg: 30 km., 19 vertrekkers.

De 12 eerste aankomers waren; 1) Hendrickx in 6 uur 6 minuten. 2) Nauwelaers op 1 min. 3) Lantin op 2 lengten. 4) Schroeven Paul op 2 min. 5) De Belder Henri op 1 lengte. 6) Vonckx op 6 min. 7) Vertommen. 8) De Vos. 9) Goos Alf. 10) Janssens. 11) Peeters Louis. 12) Schroeven G.

Maandag 9 december

Geheime stokerij ontdekt nabij het fort van Waelhem

De controleur van de accijnzen stopte in de nacht van vrijdag op zaterdag af in de gebouwen van de velodroom van Waelhem. Deze gebouwen zijn nog in hout opgetrokken en enkel de kelders zijn gemetst. In de kelders van de achterste gebouwen werd een volledige en degelijke geheime stokerij ontdekt.

Toen de accijnzen binnenvielen, werd Th. Schroeven aangehouden, die daar volop bezig was met stoken, doch het gelukte een ander weg te lopen en uit het venster der eerste verdieping te springen van een hoogte van 5 meter. Er werd een volledig materiaal in beslag genomen, onder meer kuipen, vaten, waarin een 200-tal liter alcohol in gisting staande, verder een groote hoeveelheid suiker enz.

Alles werd rond 4 ure zaterdagmorgend met een groote camion naar het depot van Brussel gevoerd.

Dat de zaken floreerden, werd bewezen door het feit dat er ook een heerenauto ontdekt werd, die er speciaal op ingericht was om alcohol te vervoeren.

Dinsdag 31 december

Een paar konijnendiefstallen

In de nacht van zondag op maandag zijn nachtridders op ronde geweest en op een paar plaatsen de konijnenhokken gaan leegplunderen. Een eerste bezoek werd gebracht bij P. De Vos, werkman, wonende in de Kloosterstraat.

Ook bij landbouwster wed. De Lei haalden zij een 6-tal schoone konijnen weg. 's Morgens dienden de benadeelden klacht in bij veldwachter Aerts, die een onderzoek heeft ingesteld.

Den tijd overgebracht gedurende den oorlog

Door: De Groef Pierre

Den 29 Juli 1914 werd ik binnen geroepen, in mijne oude batterij, 13de batterij de place, fort van Waelhem. Daar alles goed in orde gebracht was, dachten wij hier dus goed beschermd te zijn, en namen ook al niet veel aandacht op hetgene er elders gebeurde, zelfs zegden wij onder elkander: laat den Duitsch maar eens tot hier komen, wij zullen hem eens eentje passen.

Den 27 September 's morgens begon hij Mechelen te beschieten en dit gedurende den ganschen dag, des nachts staakte hij zijn vuur, maar 's anderendaags bij het aanbreken van den dag begon hij opnieuw zijne beschieting, maar verlengde ditmaal zijnen optocht. Rond den middag viel den eersten obus op ons fort, zij deelden juist de soep en er waren er al velen die niet meer konden eten.

Wij verdedigden ons ook, ik heb dien ganschen dag in de coupole geschoten. Ik hoorde ook altijd de obussen van den Duitsch over de coupole vliegen, er vielen er zelfs op, maar nog steeds omdat ik goed beschermd zat, gaf ik daar niet veel aandacht op.

Des avonds hield hij zijn bombardement een weinig op, en wij ook staakten ons vuur. Wij verlieten dan de coupole om vervangen te worden door andere, en ik trok niet weinig mijne oogen open als ik zag dat hier en daar al een barst was, zelfs onze obussen lagen bedolven onder het ingestorte gruis, en mijne makkers zagen er ook allen al zoo beangst uit. Toen zij begonnen te vertellen dat dit, en hetgeen al...

Daarna ging ik slapen, en sliep wel daar ik vermoeid was; er viel dien nacht ook niets voor. Des anderendaags zeer vroeg hernam den Duitsch opnieuw zijn bombardement, en wij op het fort verdedigden ons ook. Ik moest dien morgen geen dienst doen en bleef in mijne kamer, met mijne andere makkers.

De beschieting werd zoo hevig in den voormiddag dat wij verplicht waren onze kamer te verlaten, daar de stukken obussen door de plafonds sloegen en ons gemakkelijk konden dooden. Wij vergaderden ons allen in de caponnière, waar een elektrisch machien geplaatst was, en wat de sterkste plaats van het fort was. Het bombardement werd hoe langer hoe geweldiger, en allen dachten dat wij gingen bedolven worden.

Rond 1 uur namiddag en tengevolge reeds van de vernieling viel er een obus 42 juist op het machien, en eene ontploffing deed zich voor. Ik werd als van de bliksem getroffen, ik was nog al gauw bij mijn zelve en hoorde niets meer dan gehuil en geschreeuw. Het was juist een vuuroven waar ik in was, daar het poeder-

magazijn ook gesprongen was. Ik vluchtte en was gelukkiglijk op goeden weg. Toen ik buiten gevaar was, kwamen andere makkers ons ter hulp gesneld, en trokken de brandende kleederen van mijn lichaam, en brachten mij bij den doctoer, mijne handen en aangezicht deerlijk verbrand. Zoo brachten zij den eenen na den anderen binnen totdat wij een 60 in getal waren, de overige - een 40-tal - waren gedood.

De fameuze elektriciteitsmachine, die door de ontploffing naar buiten werd gecatapulteerd.

Vandaar, na een weinig vermaakt te zijn, werd ik per automobile naar het hospitaal van Antwerpen gereden, waar ik na 8 dagen, ter oorzaak van de beschieting der Stad Antwerpen, naar Gent overgebracht werd, handen en aangezicht geheel bewonnen en stijf, niets kunnende eten, als bij middel van een buisje een weinig drank zuigende: dien tijd heb ik veel geleden. Denkende dat ik nu gerust zat, verzachtte mijn lijden wat. Maar na een verblijf van 5 dagen aldaar werd ik 's nachts gewekt om te vertrekken, daar de Duitschers op Gent afkwamen. Vandaar ben ik naar Zeebrugge gevlucht in het Paleis, niets om te slapen als een weinig strooi. Gelukkiglijk was dit van korten duur. 's Anderendaags vertrok ik naar Oostende en tegen den avond vertrokken naar Engeland.

Den 14 oktober kwam ik in Folkestone aan rond 10 uren van den avond, maar werd door het Engelsch volk met vreugde ontvangen. Dien nacht moest ik op den boot blijven, en gansch den nacht was het eenen toeloop van volk, die ons alle lekkernijen brachten. 's Morgens ontscheepte ik en werd naar het hospitaal van Tunbridge gevoerd, daar heb ik drij weken geweest en ben van daar in convalecace gegaan naar Barronshill, Worcester Park. Na veertien dagen verblijf aldaar werd ik naar Folkestone gezonden om visiet te passeren van den doctoer principal. Daar ik nog niet genezen was, werd ik opnieuw in convalecande gestuurd, doch ik heb 8 dagen in Folkestone gebleven, daarna naar de War Refugees Camps Earl's Court, London, waar ik ook acht dagen geweest heb, totdat ik eindelijk naar het Lady Margaret Hospital, Bromley, Kent, gestuurd werd, waar ik geweest heb van den 27 november tot den 20 januari 1915.

Schilderij van Henry Rushbury in 1918 gemaakt over het Refugees Camp Earl's Court in Londen

Vandaar ben ik opnieuw naar den doctoer principal gestuurd, Finsbury Square, London. Den doctoer deelde mij aan, opnieuw mijn regiment te gaan verzoegen. Ik ben dan gezonden geweest naar Barrington House, Deptford, London, waar ik nog 15 dagen geweest heb, vandaar naar Folkestone en ingescheept voor Calais (Frankrijk). In Calais heb ik eenen nacht geslapen in de

Nouvelle Mairie en 's anderendaags naar Ardres gestuurd in den depot mijner divisie. Na verblijf van 3 dagen aldaar vertrok den depot naar Saint-Inglevert. Na een ganschen dag regenen kwamen wij bij het vallen van den avond daar aan, en zonder deksel, met onze natte kleederen in echt strooi. Daar 8 dagen geweest, wierd ik bevolen van naar de 2de divisie Cavalerie te gaan, in den depot van de Groupe à Cheval in Balinghem.

Dan is mijn reizen wat gaan ophouden. Ik heb daar gedurende 1 jaar geweest en heb paarden verzorgd en opgeleerd die wij van daar naar de front deden. Den 4de Maart 1916 is onzen depot naar de Centre d'Instruction de l'Artillerie gegaan.

Na verblijf van 3 weken daar ben ik naar Grand-Fort-Philippe gezonden waar een nieuw instructiekamp van loopgraafmortieren ingericht werd. Daar werd ik aangeduid als conducteur, en ben den

22 Juni 1916 met eene batterij naar de front gekomen, in den secteur van Diksmuide, en was gecantonneerd in Alveringhem. Ik heb 8 maanden in dezen secteur geweest, en ben den 21 Januari 1917 in repos gegaan naar De Panne. Daar 2 dagen geweest, ben wij vertrokken naar Frankrijk, heb in de gemeente Marcq geweest gedurende 14 dagen, vandaar naar Moere, Belgisch-Fransche grens. Na verblijf van 10 dagen aldaar vertrokken naar den secteur aan de petroltank en heb gecantonneerd geweest in ... (nvdr: plaatsnaam niet leesbaar). Eene maand in dien secteur geweest ben wij naar den secteur aan ... (nvdr: plaatsnaam niet leesbaar) gegaan en heb gecantonneerd geweest in Houthem tot den 13de mei, daarna naar Wulpen, waar wij geweest hebben tot den 6de Juli. Daarna wederom naar den secteur van Diksmuide, en gecantonneerd geweest in Zoutenaie, het kleinste dorpje van België, het telde toen 24 inwoners. Daar heb ik geweest tot den 6 Januari 1918, en ben vandaar vertrokken in repos naar Calais, heb gecantonneerd geweest in Beau Marais. Daar vertrokken den 8 februari, en aangekomen op de front, in den secteur van Steenstraete den 10, heb gecantonneerd geweest in Westvleteren, Brombeke en Oostkerke, daar vertrokken den 12 mei in repos naar Honschoote tot den 26 mei, wederom naar de front in den secteur van Ramscapelle, gecantonneerd geweest in Eggewaertscapelle op de hoeve Moenaert tot den 8 September in repos gegaan naar ... (nvdr: plaatsnaam niet leesbaar), den 22 September wederom naar de front gekomen, 10 dagen geweest in ... (nvdr: plaatsnaam niet leesbaar), dan na het eerste offensief 8 dagen in Westroosebeke en teruggekomen in Woesten. Vandaar naar Brielen, op eene halve uur van Yperen, na 8 dagen verblijf daar vertrokken naar Beythem tegen Roeselare ook voor een achttal dagen en dan naar het vernoemde Houthulst waar er niets meer te zien was als miserie, maar we wierden gedurende ons verblijf aldaar getroost, door den zoolang getrachten wapenstilstand 11 November 1918, welke vreugde!

Den 4 December ben ik van daar vertrokken naar Drongen op 2 kilometers van Gent, en den 12de van dezelfde maand naar Luik, waar ik in garnizoen gelegen heb tot den 17 Juni 1919. Dan ben wij naar Duitschland vertrokken tegen den Rhijn, en heb gecantonneerd geweest in de stad Uerdingen gelegen op den Rhijnoever. Terwijl wij daar waren, hebben wij den gelukkigen dag mogen beleven (ja, de gelukkigsten dag van ons leven) van het teekenen der vrede: 28 Juni 1919.

Nu de vrede geteekend was ben wij den 6 Juli wederom naar Luik gekomen, en ik heb er voorts mijnen dienst uitgedaan tot den 14 augustus, de dag denk ik wel dat ik voorgoed van het soldatenleven ontslagen werd.

De Groef Pierre - Regiment Artillerie - Groep 9ième Batterie d' Accompagnement Liège

Met dank aan Hoembeka (Heemkundige kring van Hombeek)

✍ hr

We betreuren het heengaan van onze leden:

Karel MANNAERTS

Weduwnaar van Mia Mylemans, geboren te Oudergem op 9 mei 1922 en plots thuis overleden te Mechelen op 14 augustus 2014.

Willem PEETERS

Echtgenoot van Lisette De Graef, geboren te Onze-Lieve-Vrouw-Waver op 12 juni 1944 en overleden in het Imeldaziekenhuis te Bonheiden op 25 november 2014.

Veel sterkte toegewenst aan de familieleden!

Verhalen van, rond en om de molen van Battenbroeck (kroniek uit een lang geleden en lang gelogen tijd)

Battenbroeck, herfst 1896, een duistere, windstille avond met een hardnekkige mist die, grijs en kil, de ragfijne draadjes van de spinnenwebben bedauwt. In de herberg 'Oud Molenhuis' gooit Peer Hofmans nog een paar houtblokken op het haardvuur dat gensterend oplaait. Op de verweerde houten tafel staan vier kroezen blond bier, van Sooiken Felix en Sterre Timmer, die samen met de Gors in een levendig gesprek zijn met een doortrekkende reiziger. "Als ik jou was, trok ik vanavond niet verder Battenbroeck in", zegt de Gors, "maar vroeg ik Peer hier of ik in de hooizolder hiernaast mocht overnachten". "Ge wilt toch niet dat grote Jang van de Lijbecke vanuit een wilgenboom op uwe rug springt, zich aan u vastklampt en alsmar zwaarder wordt waardoor ge verstijfd aan de grond genageld staat", zegt Felix. "Of dat Bet Vermuyten u het Sint-Markoen op uw lijf gooit waardoor ge met uw eigen ledematen geen blijf meer weet", oppert Sterre. "Maar nee", gromt de Gors, "da's allemaal nog niet zo erg. Op donkere, mistige en windstille herfstnachten, zoals nu, moet ge in de Polder van Battenbroeck maar voor één ding waarachtig bevreesd zijn: de nachtmaar:

Alles heeft pachter Corneel, die in de afgelegen hoeve op de Conynenvelden woont, een verre uithoek van Battenbroeck, al beproefd. Boven elke deur van de paardenstal hangt een omgekeerd hoefijzer, op de groene staldeuren heeft hij een rood kruis geschilderd en op de binnenkoer van de hoeve hangt een gevilde paardenkop. Maar niets mag baten. Elke ochtend staan de zeven paarden van pachter Corneel verwilderd en onrustig in de stal te dampen en te trappelen, met hun poten naar binnen gedraaid. Het zweet dampt van hun vermagerde lijven, terwijl hun staart en manen er verward en verwilderd bij hangen.

En dan weet Corneel: deze nacht werden ze weer in een onbeteugeld en driftig tempo over de weilanden en dijken, beken en moerassen van het Meirenbosch en Swertendonck door de 'nachtmaar' bereden.

Elke nacht, bij het minste verdachte geluid, opent Corneel het raampje van zijn grauwe zolderkamer en schreeuwt de toverspreuk de mistige, donkere polders in:

***Nachtmaar, gij lelijk en vreselijk dier
Blijf vanavond ver weg van hier
Alle wateren en beken moet gij waden
Alle bomen moet gij ontbladeren
Alle bladeren moet gij tellen
Kom mij deze nacht niet kwellen.***

Echter niets helpt en daarom besluit Corneel, ten einde raad, op een nacht wakker te blijven en zich in zijn paardenstal te verbergen. De grote, rode staldeur laat hij wijd open staan, maar alle andere deuren, ramen, tot zelfs spleten en kieren, stopt hij zorgvuldig dicht. Hij plaats een brandende kaars onder een ijzeren melkemmer en verschuilt zich in een hoekje van de stal.

Om klokslag middernacht weerklinkt onstuimig hoofgetrappel. Corneel gooit de zware staldeur zo snel mogelijk dicht, maar een paar tellen later hoort hij reeds de heldere lach van de nachtmaar, buiten, op de binnenplaats van de hoeve.

De volgende avond probeert Corneel het nogmaals, doch ditmaal zorgt hij dat ook het sleutelgat van de zware staldeur dichtzit met een mengsel van stro en Battenbroekse klei.

En jawel, zo slaagt hij erin om de nachtmaar binnen te houden.

Onmiddellijk wil hij één ding weten: nachtmaar, ben je een geest of een beest?

Wanneer Corneel de emmer van de kaars opheft, ziet hij in het zwakke lichtschijnsel een beeldschone jonge vrouw. Ze smeekt Corneel om haar vrijheid, doch deze is zo bang dat ze weer de zeven paarden in wilde galop zal berijden dat hij haar dwingt bij hem te blijven.

En de nachtmaar luistert naar Corneel, blijft niet alleen bij hem, maar wordt ook

▼
20
▲

een voorbeeldige boerin, die haar werk op de hoeve met naarstigheid en toewijding uitvoert. Ze krijgen twee jongens die ze bemoedert, vertroetelt en koestert. Iedereen in Polder Battenbroek praat vol lof over haar en Corneel: die is zo gelukkig met zijn beeldschone vrouw dat hij ze vereeuwigd in schetsen, tekeningen en beelden.

En toch, telkens de herfstwinden door Battenbroek waaien en in de schoorsteen het vuur doen gensteren, wordt de nachtmaar rusteloos, opgewonden en gejaagd en wil ze dolgraag samen met de vurige gensters door de schouw wegvliegen. Maar dan moet ze haar jongens achterlaten en dat krijgt ze niet over haar hart.

Een paar jaren later - de jongens zijn groot geworden - slaat de bliksem van een vroege en hevige herfststorm in op een machtige, eeuwenoude eik in het park van het Kasteel van Battenbroek. Een groep maren ontsnapt zo van tussen de wortels van de omgevallen reus en zweeft naar de hoeve van Corneel. Daar kan de nachtmaar niet langer weerstaan aan hun lokkende wenken en ze vliegt samen met de groep op de stroming van de herfstwinden de hemel in.

Maar elk jaar, bij het begin van de lente, keert de nachtmaar terug naar de hoeve van Corneel. Ze schuurt de vloeren met wit zand, karnt de boter en kamt de verwilderde manen en staarten van de zeven paarden.

✍ dv